

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „poslanicah“ se plačuje za navadno tristopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasi slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10 soldov v Gorici v tobakarnici v gošposki ulici blizu „treh kron“. — v Trstu v tobakarnici „Via della caserma 60“.

„Aročina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo pod naslovom: Viktor Dolenec v Gorici. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročina zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Zakaj Slovan sočuvstvuje z Rusijo in vrlimi Kozaki?

Odkar se je mogočna Rusija odločila iztrgati iz rok divjemu Turčinu meče, kolce in vrvi, s katerimi je vbogo rajo čez 400 let klal, nabadal in vesil, zaplesala so neizmerna veselja vsa srca, kar jih v slovanskih prsih bije od Jadre do severnih ledenic. Pošteno slovansko srce se vedno z veselimi veseli, žaluje z žalnojočimi. Ali veselje slovansko zgenilo je neki evropski sodrgi žolč, ki jej je začel vreti in kipeti, v strupena peresa kapati in se v grdo črnenje Slovanov po javnih listih zlijati. Kako to? Pošteno odgovorjamo, da si z navadnimi dušeslovnimi pravili tega nenaravnega prizora ne moremo iztolmačiti. Ne bomo tudi nikakor preiskovali temnih nagonov, ki naše neprijatelje tirajo, da zlahtne slovanske čute z podlimi psokami osipljajo, raje jim mi razložimo čisto nrvane in naravne nagibe, ki Slovanu sočutje navdihujejo do Rusije, bojujoče sveti boj na Balkanu. Sovrugi, ki vedoma, ali nevedoma sramotite slovansko lice, otresite se vsaj za hipec vaših predsodkov in, če imate ušesa za poslušati, poslušajte, zakaj je Slovanu ruskih topov grom, sladke glasbe don! —

Prvič. Slovani sočuvstvujemo z Rusi, ker so tudi oni Slovani, naši pravi bratje po krvi in rodu. Če bratov ne bode vezala vez ljubezni, kje je potem ljubezni dom? Celo najostrejši moralisti dopuščajo izum vseobčne ljubezni, ki vse ljudi za brate spoznava, posebno ljubezen, ki po krvi svojice bolj goreče objemlje. Sv. Pavel „apostelj narodov“ je britko oplakaval nesrečo svojih rodni bratov Judov, sam je želel za-nje prekletstvo na-se vzeti; njim je prvim evangelij oznanjal in še le potem, ko so ga bili zavrgli, obrnil se je k narodom. Beri jeremijade sv. Ambroža, sv. Hieronima i. dr., s katerimi so omilovali po barbarih opustošenem lepo Italijo, objokovali nesrečo dragih bratov Romanov. Največji svetniki bili so največji rodoljubi. Nalaga smo navedli svete moše, ki jih neka vrsta naših sovražnikov mora za avtoritete pripoznati. Samo Slovan bi brate ne smel ljubiti, samo on držati bi se moral, kot trdi kremen proti njih zgodam in nezgodam, samo njega bi se moglo siliti, preskočiti pravne in naravne meje, ter bratu Rusu smrt in pekel voščiti. Ne, nikakor, kri ni vodil Slovan povsod brate

imaj, pa tudi vsem sočutno srce da. Grizite in jezite se sovragi, da poknete; napenjajte se z besedami in djanji, da sploščite, naturam etiam si furca epellas, tamen usque redibit. Poguznite Pariz gori do severnega kapa in London doli v Saharske puščave, Slovanu ljubezen do Slovana Rusa iz prsi ne izrinete. Pomotajte ga v železne povelje, stlačite ga pod tisuč jeklenih jarmov, železno omotan Laokoon - Slovan bode do zadnjega diha klical: Bog daj srečo bratom Rusom! Ste razumeli?

Drugič. Mi Slovani naklanjamo Rusom sočutje, ker rešujejo naše brate sužnosti turške. Kake sužnosti? Kakoršne se gažen črnc ni vsak okušal. Golobji slovanski jezik ni zmožen tigeških in hijenskih krutostij opisati, s katerimi je Turčin čez 400 let nad plemenitim slovanskim rodom na Balkanu divjal. Naj tedaj vpijejo maščevanje nad Turčinom vsi kolci, na katerih so največjavni možje ječali, — za cel gojzd bi jih bilo. Naj zabuhtijo prekletstvo nad krvnika vse gromade, ki so krščeno meso cvrle, — uradne planjave podonavske bile bi z njimi pokrite. Naj krvavi resnici pričajo svitli medji, ki jih je živinska pest zasajala v utrobe nosnih žensk, v mlečne čuva dojenčkov, v sive starce, nesrečne jetnike, — sama prelita kri vzdignila bi Turčina in v Azijo splavila. Naj opisujejo Turka obupljivi klici oskrunjenih žen in dev, oropanih družin, požganih vasij, s krvjo napoljene dežele. Kolikor štirjaskih milj meri balkanski polotok, tako veliko je zatočno pismo proti silniku Turčinu; vsak štirjaski palec nesrečne dežele ima svojo krvavo zgodovino; hrib in dol, gojzd in plan, vodé in goré mrgolijo maščevalnih farij, ki vresčijo tje v Istanbul: nam ne uideš spaka Turci! — Kako poetično, se morda hladen, kot modras, sovražnik namuzne. Želeli bi, da bi bile omenjene neusmiljenosti le plod žive domišljije, le predmeti bajeslovni, ah, žalibog, živeli in trpeli so resnično. Mi se tresemo, ko ta nasilstva le premišljujemo, kako so drhtali, ki so jih skušali. Vse to prestajali so naši bratje in našega brata Rusa je previdnost božja zbrala, da silnika zdrobi in sužnje reši. In mi bi se ne smeli veseliti svobode tlačanih, mi bi ne smeli vriskaje pozdravljati rešenika sužnjev? Pri satanu bi si morali srce izposoditi, ko bi hoteli drugače čutiti. Sovrage, ki so nevoščljivi Rusu in raji greše strašansko proti človečnosti, ko bi jih mi posnemali, grešili bi dvojno: kot

ljudje in kot soplemeniki. Premislite strupeni gadi razlog prvi in drugi; vest vam mora klicati „pfui!“ nam pa „slava!“

K koncu pa še nekaj opombic k pomislekom, ki našim Turkom toliko preglavice delajo. Sicer ne tičejo k temu sestavku pa ad instar adnotationum naj se blagovoljno priklenejo. Turkofili pravijo, da požrtva Rusija misli ves balkanski polotok pogoltniti, semarjijo od nekega izmišljenega testamenta Petra velikega i. t. d. Odgovorimo. Rusija ni šla v Turčijo dežel iskati, ker jih ima že sama preveč, da se pod lastno težo skoraj šibi, kakor nekaj rimsko carstvo; onr je slovesno zagotovila, da jej je edin namen verige balkanskih kristjanov zdrobiti. Pa kdo jej verjame? Kdo pa vam verjame? Bolj se zanesem še vedno na poštenje ruskega carja, kakor kakega časniškega sleparja. Da si Rusija misli za svojo požrtvovalnost nekaj odškodnine vzeti, je, se ve da, gotovo. Ruski denar, ruske vojske so tudi nekaj vredni; ali Rusija se bode zadovoljila z moralnim vplivom na nove države na balkanskem polotoku, ki bode čisto naraven nasledek naravne zveze med rešiteljem in rešenim; pri tem bode ta moralni vpliv bolj na korist osvobojenim, kakor osvoboditelju.

Če Rusija zasede carigradski prestol, odbije zapadni kulturi smrtna ura, čencarjijo naši kulturonoaci. Odgovorimo. Če si mislimo kulturo v pomenu neštevilnih kulturoseparjev, t. j. trhleno ležanje na lavorikah od očetov pridobljenih, svobodo za slepariti in pravo svobodo uklepati, recept k zadovoljenju naj rafiniranejših mehkuznosti, doktrino privilegiranih narodov in stanov, tlačanje delavca in krmenje rentirjat kulturo, ki izreja Plachte in Offenheime i. t. d., da, takej kulturi bi znala železna roka severnega Kolosa pred ali poslej strašni udarec zadati.

Kulturi v pravem pomenu je pa Rusija vdana prijateljca. Se ve, da ne razupija po šarletanski svoje kulture, ne misli, da jo je sama v najem vzela. Mirno in tiho deluje, kakor natorne moči; in natura non datur saltus. Znabiti ne bo dolgo, da pokaže od ležikulture izpitim zapadnikom krepki ideal prave kulture. Tudi pomehkuženi Rimci za poslednjih carjev so bili ponosni na rimsko ime, kterega neso bili več vredni, so pogrdovali ostudne severne barbarje, pa le barbarska čvrsta kri je zamogla izsušene laške žile očvrstiti, da se je zamoglo prerajeno duševno živ-

LISTEK.

Sodba v českem Brodu.

Historična novela.

(Česki spisatelj Prokop Chocholoušek, poslovenil Andrejček Jože).

Pisalo se je leta 1411; tedaj ravno v tistem letu, ko je videl svet tri papeže in rimske kralje nakrat, prikazen doslej še neznan v zgodovini.

Bilo je v začetku prosinca, ko sta neko popoldne dirjala dva jezdec po cesti iz Kolina v Českí Brod na nevelikih, pa bistrih konjih, kakoršni se vže redijo na ogerskih pustinah.

Mrzel veter je bril po krajini, zganjal po polji ležeči sneg v vrtnice, zanašaje ga dalje do kake plasti ali višine, kjer ga je nakupičil v velike zamete; včasih je tudi vzdignil snežni vrtnec kviško ter ga od strani zaganjal jezdecema v obličje, ktera, čeravno sta se bila do ušes zavila v kožuhe, sta vendar morala gledati spod njih, da bi mogla zreti po gručasti cesti, s poredico pokriti, tako da je večkrat ta in oni konj čez njo klopitnil ter se imel samo dobremu sedlu jezdecu zahvaliti, da se ni zgruzil na tla.

Vkljub tej težavnej poti nista jezdecu prestala v svojem diru, mudilo se jima je, morda sta hotela niti prej ko mogoče grdemu vremenu ter najti zavetje pod toplo streho. Tudi nista spregovorila skoraj besedice po med seboj celo pot, tako da je bilo videti, kot bi

jima bil mrzli veter tudi usta omrazil, ki so bila pri enem z gostimi črnimi brkami obrascena, ko so bile znati pri drugem samo na gornji ustnici rujave mustače.

Še-le, ko se je pred njima, in to vže o večernem mraku, pokazal visoki zvonik českobrodské cerkve, ustavil je poslednji jezdec svojega konja; pokazal je z roko na zvonik, dejal je: „Tukaj je Českí Brod, tukaj bi bila temčasem pri cilu!“ In po zvučnem sicer, pa vendar nežnem glasu njegovem bilo je znati, da doslej še ni prekoračil mladeniških let.

„Saj je res vže čas, hudiča!“ odvrne drugi jezdec z globokim glasom in v tujem narečju, da je bilo znati koj na prvo besedo, da se ni rodil v loni česke matere; „je res vže čas“, ponovil je še enkrat „kajti moj vranec kreva vže samo po treh nogah, in jaz se vže celo uro čudim, da mi ni duša k telesu primrznila, teremtete! Zato pa upam, da bode prenočišče dobro, vino kakor se spodobi, dobra večerja in dekleta vabilna, kakor to pri nas biva, kader pride ptuji gost v krčmo ter gotovo plača. Kaj misliš, Jan, ali bode tako?“

„Ko ne bi potoval prvokrat v tem kraju, Istvan“, odvrne ogovoreni, „vedel bi, da kar se tvojih poslednjih želja tiče, moraš ostati samo pri željah, ako nočeš skupiti kake višnovce proge, ali pa morda še kaj hujega.“

„Grom in strela!“ ustavi Istvan svojega konja, in odgrnivši kučmo svojega kožuha skoraj nazaj na tilnik, izbulji z naj večim začudenjem svoje črne, iskreče oči po svojem tovarišu: „Kaj praviš? Vaša de-

klela da ne bi se podala zlatu, takó kakor drugej Zlata pa imam dost in dost“, bahal se je, trkaje z desno po boci, kjer je bil pod kožuhom njegov pas ovit krog života.

„Verjamem ti, verjamem“, pritrdi Jan malomarno, „ta ki te je poslal, res nij čuval zlata.“

Istvan se je jel na glas smijati: „Prav;—imaš, teremtete“, dejal je: „tvoj opas tudi o tem priča, da je bil to gotovo radodaren gospod.“

„Ravno zato ti svetujem“, reče Jan zarudivši ter požene konja zopet v dir, „da ne bi se brigal za ničesar memo svojega posla, posebno tukaj Brodu, kjer moraš čakati vozov, čuvaj se vsakoršnega nadleževanja deklet, kterega bi bil moral vže minulo noč v Časlavi drago plačati, ko ne bi bil tvoj urni konj bival tvoj rešitelj.“

„Prav imaš“, pritrdi Istvan zmračivši obraz, „hudirjevo so nevljudni ti tvoji krajani; nu upam“, govoril je bolj sam zase, a vendar tako glasno, da ga je mogel tovariš dobro slišati, „upam, kedar bo moj kralj in gospod, Zikmund ogerski, tudi česki kralj, jim bodem lehko s čim koli povrnil.“

„To boš dolgo čakal“, meni Jan, „kajti kralj Vaclav je sedaj zdravejši, nego kedaj poprej, in memo tega ne pripusti njegov stric, mejni grof Jošt, tako brž česke krone kralju Zikmuntu, posebno sedaj ne, ko je postal s pomočjo kralja Vaclava mlajši kralj rimski.“

Daže.

ljenja začeti. Kdo ve, da nemajo Rusi enake naloge izpolniti ter velo Evropo pomladiti. Mi bi rekli, da — Razkolniška Rusija je hujša sovražnica katoličanstva kot Turek, blebečejo nekteri sic dicti katoliški časopisi. Odgovorimo. Dokazite! Vaš vodni edini dokaz je la infelice Polonia. O poljskih zadevah vi molčite, ker jih ne poznate. Že Puškin se srdi na zapadnike, ki se drznejo domače prepire presojevati, ki jih ne razumejo. Kedar se domači skregajo, je kreg res navadno najhujši, pa tudi sprijaznijo se najlože, ker so vsi pod eno streho. Treba bi bilo posebnega članka in celo člankov za pojasniti to zadevo, za danes je toliko rečemo, da nesrečni Poljaki tudi neso tako snežnobeli, nedolžni otročiči, kakor bi kdo mislil. Mi ne odobrujemo nekterih preostalih naredeb ruske vlade proti poljskemu narodu, pa tudi Poljakom bi svetovali, nekoliko bolj okoliščinam primerno se zadržati, ptujih podpihovalcev ne poslušati in si kolikor toliko ugodno postlati v ruske velike hiši.

Ceravno je morda po raznih rogovilstvih vendarle nekoliko izgovorjena Rusija s Poljaki včasih pretrdo ravnala, kdo pa bode vredjeno, omikano državo s Turčini primerjal. Koliko Poljakov je Muravijev vkal na meh odreti, na kolec nabosti, živ, peči i.t.d.? Razkolnik in Turčin sta kot dan in noč razločna. Da se razkolniki in katoličani ne gledajo preprijazno, kdo se bode temu čudil? Saj se prebivalci dveh sosednih sel se pogostoma pisano gledajo; da bi se pa mesarili, klali med seboj, to vedo le laški fanatiki et cons. Se kat. cerkev ne obsoja tako trdo razkolnikov, imenuje jih le schizmatike, ne pa krivoverce, kakor vse druge odpadle kristjane. Kedar Rusija mir in red na Balkanu vpelje, kedar zasije zlata zora omike po turških pokrajinah, izravna se bode vse te difference.

Zdaj veste rusofagi in rusofobi, zakaj mi Ruse raje poljubimo, kot vgriznemo; veste, zakaj se jih kar nič ne bojimo in zakaj bi se jih tudi vam ne bi bilo treba nič bati, ko bi malo več poštenja imeli. Le bljuvajte gnušne sline na severnega medveda, zabranili mu ne boste raztrgati gobji ruski panj, varujte se, da prej ali slej še vam drugim pekoče zausnice ne da. Mi pa kljub rusofašnih ščenetov zakličemo: Bog živi Rusijo, rešiteljico naših južnih bratov!

A. Č.

Vojna za osvobodjenje Jugoslovanov.

Evropsko bojišče.

Zopet ne poročajo Rusi ničesa iz bojišča, tem bolj pridno se pa lažejo Turki in njihovi kultivirani pristaši in zaštitniki v Avstriji. Vsled tega sklepamo, da se nekaj posebnega pripravlja v Bulgariji in Rumeliji. Rusi namerjajo smertonosni udarec na Turčijo, o katerega uspehu bomo imeli priliko najbrže v prihodnjem listu poročati. Bog daj in sreča junška, da bil bi Turek popolnem polomljen!

V zadnjem listu javili smo uže, da so dobili Rusi Kistendže, katere so bili Turki brez boja zapustili. Veselje, koje je ob prihodu Rusov navdajalo tamnošnje bulgarske prebivalce, nij popisljivo in pojmiti ga more le oni, kateri je stoletja bil uprežen v nezubeni jarem, kojega je bil nakrat čudežno rešen. Pa tudi Černovodo so dobili Rusi brez boja, vendar pa vso razdejano in razpaljeno, čemur se nij čuditi, kajti znani so Turki kot pravi Vandali, kateri ne zaslužijo drugega, nego popolno uničenje. V Dobruči nahajajoča se ruska vojska broji nad 50.000 mož, katerim se pridruži najmanj še 30.000 mož. Iz Černevođe kre-

nili so jo Rusi proti Silistriji. Po turških poročilih so bili Rusi uže pobiti pri Silistri, se vé, popolnem, vendar pa so se morali Turki umakniti v tverdnjavo. Gotovo je, da je levo krilo ruske vojske poselo Rasovo mej Černovodo in Silistrije na Donavi.

Središče ruske pri Sistovi čez Donavo prosto vojske dospelo je, kakor smo uže zadnjič omenili, do reke Lom in Ristuka. Bitke velike nij bilo še do danes; tudi od te strani, se vé, poročajo Turki, kako so tu pa tam mreno in odločno pobili Ruse, o čemer pa Rusi ne vedo ničesa.

V Nikopolju so dobili Rusi 72 topov in ne samih 40, kakor smo zadnjič poročali. Turška posadka se je hrabro banila in udati se je baje morala le zaradi pomanjkanja streliva. Jettike odpeljali so proti Kišenevu na Rusko. Iz Carigrada se poroča, da so Rusi prodrli iz Firrove proti Selvi, na zahodni strani, in da so se tud uže polastili Lovac-a, na jugovzhodni strani Plevne.

Vojni oddetek pod poveljstvom generala Gurko, kateri je prodrl čez Balkan, polastil se je in posedel Jambole, Jeni zagro, Esaki-zagro, Kazanlik in je prepodil Turke tud iz Sibskega prehoda, kder se je postavil cel ruski polk posadke. O tem ruskem uspehu pišejo razni listi različno; turški v Štambulu in po Evropi, se vé, pravijo, da nij to nikak uspeh, ker bodo Rusi kmah zopet prepojeni iz pridobljenih pozicij čez Balkan. Dobro se znajo tolažiti na papirji, vendar v istini so tako močno poparjeni viši krogi v Štambulu, da se popolnem pamet izgubili. Bivši do sedaj nadpoveljnik donavske vojske, Abdul Kerim paša, pa vojni minister, Redif paša, morala sta v prognanstvo v Brusu. Čuda, da ju nito v Štambulu obesili! Nadpoveljnik donavske vojske je postal Mehmed Ali paša; v Rumeliji, to je mej Balkanom in Lorjem, zapoveduje pa Salejman paša, katerega so Černozorci v znanem devetdnevem boju pobili. Nadejamo se, da se mu ne bode godilo nič boljše pod Balkanom.

Nij dvomiti o srečnem napredovanju ruske vojske pod Balkanom, kajti, kamor pridejo Rusi v onih krajih, nabirajo mlade Bulgare in jih uveršujejo v vojna kerdela. V kratkem bomo menda slišali, da je onkraj Balkana urejena za-se bolgarska vojska, toliko in toliko tisuč mož. Zaslepljeni turkofili tega ne uvidevajo, a v Štambulu so v opravičenem strahu in skrbi in ne dvomijo več, da jim je zadnja ura odbila. Rusi se polastijo najbrže hitro Filipopolja in Adrianopolja, predno se še nabere toliko turške vojske, katera bi uspešno mogla braniti ta mesta.

Iz Černogore se javlja, da ne mislijo še črnogorski sokoli na počitek — ampak da hočejo vsakako Nikšiče pridobiti. Osemnajst batalijonov je odrinilo proti Hercegovino, in oblegajo imenovano tverdnjavo, pri kateri so Černogorci vzeli Turkom uže dve utverjeni poziciji in ulovili jednega turškega majorja in nekoliko nizamov. Bombardiranje se nadaljuje vsak dan in v kratkem utegne priti vesela vest, da se je tverdnjava udala Černogorcem. V Albaniji je ostalo po tem takem brez dvombe le malo, malo turške vojske, da brani Spuž in Podgorico, vendar se ne bomo motili s terditvijo, da boste tudi te dve turški poziciji po padu Nikšičev oblegane in bombardirane.

Gerška je poslala nekoliko vojske na turško-gerško mejo, da obrani gerške pokrajine napadov turških čerkeskih lopovov. Iz Kandije se naznanja, da se je tam začela ustaja. Serbska skupščina je odobrila vse, kar je storila vlada v lauski serbski vojni, in je dovolila nekoliko milijonov cekinov za oboroženje nekolkih batalijonov serb-ske vojske.

Zopet o kranjskih volitvah.

Pod tem naslovom prinaša praška „Politik“ sledeči uže drugi članek:

„Oficijozni listi si na vse kriplje prizadevajo obglaviti sprijazniti z izidom volitev v kranjski deželni zbor, o katerem se celo o nefederalističnih krogih nič kaj rado ne govori. Prav smešno se v tej zadevi vede „Prager Abendblatt“. Ta nekolekovani organ namreč pravi, da so tožbe o krivičnem volilnem redu brez podlage, ker kolikor je njemu znano, se volilni red na Kranjskem mnogo let sem nij izpremenil in so Slovenci v prešnjih časih tudi na podlagi sedanjega volilnega reda večino imeli. Prav čudna logika! Volilni red tedaj nij krivičen, ako si naravne štirinajstera večina prebivalcev more za silo beraško večino 2—3 glasov v deželnem zboru priboriti? Nij li ta volilni red jasno in teško sam sebe obsodil, ker je porinil štirinajstero naravno večino v manjšino? Da bi „Prager Abendblatt“ v splošnem Schmerlingove volilne rede mej posnemanja vredne iznajdbe štel, tako kratkoviden pač ne bo ta čestiti list; kar pa v posameznem kranjske volilne rede zadeva, kateri 118 „veliko“-posestnikom deset poslanskih sedežev in s temi odločilno besedo nesó, se opozoruje „Abendblatt“, naj bere, ako se mu poljubi, uradni predlog volilnih reform meseca septembra 1871. l., v katerem je prav v oči zbadljivo izrečeno, pa prav za prav Kranjska nobenega postavnega velikoposestnika nema.

„Res je, da je ta predlog reform glede volitev v deželni zbor stavilo federalistično ministerstvo, pa upamo, da mu je bil takrat ravno tako svet, kakor vsako drugo vladno označenje prešnjih in poznejših časov.

„Pri tej priložnosti upokojimo tudi „N. fr. Pr.“, katera se boji za našo doslednost. Mi nikakor ne grljivamo čeških velikoposestnikov. „Chabrus“ in pa druge enake reči zamorejo pač tudi gorko navdušenost za to vrsto ljudij ohladiti. Ako se u izrazimo za vzdržanje velikoposestne frakcije na Češkem, nij logično, da bi moralo to veljati tudi za Kranjsko. Češka namreč ima historične in velike posestnike, kateri so n. pr. 1873. leta skupaj plačali precejno svoto 3.300.000 gold. v davkih, med tem, ko onih 118 kranjskih „veliko“-posestnikov, ki imajo v deželnem zboru 10 glasov, skupaj ne plača toliko davkov, kakor marsikater velikoposestnik na Češkem sam. — Iz tega razloga je ravno hotelo ministerstvo Hohenwart-Schaeffle s svojim osnutkom volilnih reform meseca septembra 1871. leta odpraviti ono kranjsko „veliko“-posestvo, čemur bi mi ravno tako zdaj ne oporekli, kakor tudi takrat nijmo. Mnenje „Prager Abendblatta“, da mora biti kranjski volilni red za prebivalstvo prav ugoden, ker se toliko časa nij spremenil, stoji na napačni podlagi, kakor se to pri oficijoznih listih le prevečkrat ponavlja. Oni volilni red je ostal namreč čisto nespremenjen v onih odstavkih, kjer so Slovenci zahtevali spremembe, spremenil pa se je tam, kjer se je ustavovercem spremembe vreden in potreben zdel. Slovenci so leto za letom zahtevali, da bi se predručili volilni statuti deželne stolice, kjer malo število privadranih uradnikov pri volitvah dveh poslancev odloči. Sledujoč je sklenil kranjski dež. zbor dne 16. oktobra 1871. leta nov volilen statut za Ljubljano, kateri bi bil naravni, slovenski večini prebivalstva (po ces. kr. statističnih izjavah 60 odst.) vsaj k mogočnosti pripomogel, da bi lahko pri volitvah svojo voljo izrekel. Toda ta sklep deželnega zbora nij bil deležen cesarske

Besneči Herodež.

Posledna vizija v tercinah; zl. Franjo Zakrajski.

Konec.

Še vro čepine dol, ko skok zdaj eni
Rencun ovre izmed grmeče ride,
I: — „Ta, le-tá je Rehe sin vmorjeni!
Zavpije, ino zvine strme vide.
Molči. — Zdaj jame tam duhov krdelo:
„Pozor! Herodežev tovariš ide!“
Veliki škarijot sem nosi čelc,
Ki služi srebrnike v Getsemani,
Poljubov veliki kupec ide smelo!“
O kakova dvojica se nam znani!
O kaka čast!...Kak par!...Najslavnejši
Sta par, kar jih Gehena tukaj brani!...
Tako iz votlih tregov hrup sumi.
A grenka slavopesen še nij tiha,
Že zbaše se krohót, da vse gluši.
I še hrumi peklenska iha.
Ko z mliaskim kamenom okolo vrata,
Škarjotež prirenči, navzgor sopiha.
I zinaj ognjen cvrče mu glavo šlata,
I scepljen jezik zaigra iz žrela,
Ko črna zoboreda zazijata.
Tak stara tigra, gorka si do cela,
Ko najdeta nenadno se vrh gore
Po dolgem sedu, kakor zdrevenela
V osupu postojita brez opore.

Molče letám puhtita vroče sline;
Naprej se v skok nobeden nju ne more,
Ker nij se zbral nobeden. Vsaki gine,
Še v tigra tiger sope; potler pa
Po bliskovo dvojica vkupe šine.
Kri zdajci pozabrizga v pusta tla,
I kamenje, ko v strelu zrito, sada
V višave izpod nju zaropota. —
Herodeža, uzrši ga znenada,
Škarjot zdaj gleda tak, Herod pa njega,
I grozoviten srd oba popada.
Molčita še. Drug druga se ne tvega,
Le z dolgimi pogledi i po strani
Se merita ciganski, polna krega.
Sileta v bor, navira moč po dlani,
I stegneta telesi prec orjaka,
Ko nočni dve pošasti, mržnji vdani;
I namrdnišva se razustna spaka
Zaženeta krohót, da v mozeg reže,
I zdajci proti drugu drug koraka.
S porogo glasni smeh se še ne vleže,
I že v Škarjoteža Herod zavpije,
I s krčevito desno v tla zaseže.
Zdaj zgrabljeno čepino kvišku vije,
Pa: — „Rehe sin!“ tulé jo vanj zadega,
Da v tužnem se žvenketu v niz odbije.
I rjove še: — „Spoznavši, čuj, le-tega,
Še zjokaš se, Škarjot, al boš iz sebe...
(Kak voščim ti iz srca toliko zlega!)“
Kaj bilo je poljuba ti potrebe?
Ko Rehe sin zapal nij zgodej meči,

Bil Rabi zbral je njega, i ne tebe.“...
„Svetnik si morda bil zdaj gor sloveči,
Ko ta nerodni venc teží zdaj te...
Al more biti zgrešek še kak večí?...“
I čuj, ko to izreče, dol kričé:
„Hvalite tajbe mojstra! Čast i slava!
Kak vidi ptuja bruna, svoga ne!“
V Škarjota pa zavpije truma tmava:
— „Apostelj, ti molčiš? Dej, reci: Amen!
Herodu, da Herodu bodi slava!“
A ta, zasrambe pik čuteč naramen,
Ko morja tok v nevihti, glej, zbesni;
Zaškrpentí, raz vrat potegne kamen,
I ga srdit v Heroda zadrvi.
Le-tá se komaj ogne, ko po sili
Škarjot ta hip se vanja zakadi.
Tiščita se tesno v sovražnem krili,
Ko se razlega krog od nju rencanja,
Da groze kri zastaja v plahej žili;
I njiju hrust je slišati ko blanja
Za blanjo v poku, i lasje i bradi
Po zraku tje frlé od nju pihanja.
Zdaj grizeta ko psa po dolgem stradi,
I zdaj sta se v zagrabu oklenila,
Ko htela bi se zmleti pri tej vadi.
Praše pod njima zabobni gomila,
I čuti vriske je peklenske čete,
I grozne glase zapojó trobila.
Kako se škode veselé te klete! —
Objemu se Herod izviti trudi;
A kakor v njem gubi moči napete,

potrditve. Zato voli Ljubljana zdaj kot prej dva nemška poslanca.

Temu nasprotno pa se je meseca januarja 1875. leta volilni red vsaj indirektno tako spremenil, da je ljubljanska kupčijska zbornica do onadaj, kakor je naravno, se slovensko večino, naenkrat ustavoverna postala. To spremembo zadevajoča nasilstva so se vršila meseca novembra in decembra 1874. 1. in so zraven „Chabusovih“ jako podučilne epizode, napredek značehih desetletij, kajti Slovenci so imeli pri prejšnjih volitvah v kupčijsko zbornico trojno prevago nad ustavoverci. Da bi se ta ogromna večina izpodrinila, morala so „brez odihljeja podkopavajočej ustavnej ideji“ različna drastična sredstva pomoči. Sem spada imenovanje 5 ustavovernih in le 1 slovenskega udeleženca komisije, ki je imela volilne zapisnike osnovati, dalje izbrisane vseh narodnih branjevcev, kramarjev in krčmarjev, kateri so do takrat nedvomno volilno pravico imeli, dalje premeščenje udov kupčijske zbornice iz jedne sekcije v drugo itd. To vse je pisano v takratnih pritožbah narodnih voditeljev slovenskih.

Pa dosti tega. Tako se je doseglo, da je prišla kupčijska zbornica v ustavovorne roke, t. j. na ta način sta se izpodmaknila dva sedeža v deželnem zboru, katera zaseda kupčijska zbornica, Slovincem. Ako se tedaj uže pred volitvami ozremo na prihodnji deželni zbor kranjski in vidimo, da imajo za tje kaj ustavoverci uže v žepu 10 glasov velikoposestnikov, 2 glasova ljubljanskih poslancev in 2 glasova poslancev kupčijske zbornice, moramo pač priznati, da tudi najhujša agitacija slovenska neizrekljivo težko pokrije to številce. O tej „najhujšej agitaciji“ brali smo prvič v „Prager Abendblattu“, sicer pa smo preverjeni, da se pri tej ustavovercem niti las skrivil ni. Morda bi bili pa pozeleli, da bi jim bili Slovenci še vse mandate kmečkih občin prepustili?

Ne zdi se nam, da se bo še slovensko manjšino v novo sestavljenem deželnem zboru ravnalo po pravičnih zahtevah narodne stranke Kranjske. Samo po sebi je umljivo, da se bo deželni zbor kmalu sklical, pravijo, da uže meseca avgusta, k kratkemu zborovanju, da bi novi, ustavovorni deželni odbor prav brzo svoj posel pričel. Saj ta je bil glavni povod, da se je deželnemu zboru tako naglo posvetilo, ker sicer bi bil lahko še do konca tega leta eksistirati. Kaj bo ustavoverna večina še sicer sklepila, tega zdaj ne bomo preiskovali. Gotovo je, da je žuganje in skrivnostne škodoželjne izjave dunajskih listov v zvezi z zagotovljeno zmago pri volitvah vzburilo kri slovenskih prebivalcev. Ko nas je zadnjič na tem mestu poskrbelo, da bi tako tlačanje državljanov ne bila najzadnejša pomoč propagande panslavizma, ni se „Tagespresse“ z nami ujemala. Pa že imamo odločnih dokazov, kateri naše skrbi opravčujejo. Tako se o brača katoliški list „Slovenec“ z zdihljajem na slovanska apostola Cirila in Metoda, naj bi se v njihovem imenu skoraj uresničilo zjedinenje Slovanov. Da nekoji računajo na diplomatsko prijateljstvo ruske vlade, ali da se drugi duševno bratijo s slovanskimi društvi Rusije, ali pa da zopet nekoji slovanska apostola na pomoč kličejo: vse to so različne prikazni, ki imajo jeden in isti vir, jeden in isti izliv. Najboljšo hrano pa dobivajo te izjave, mi to še ponavljamo, iz onih ustavovernih listov, kateri Slovanom v Avstriji ne privoščijo zraku in svitlobe, kateri jim odrekajo politično in narodno pravo in vsako njihovo pobitje, če še tako nezadolženo, lehkomišlno zasmejujejo. Oni, ki se s takovim draženjem pečajo, ti so pravi panslavisti, ko pajoti grob Avstriji.“

Sl. Narod

Mu pokati začno nesrečni udi.
I kvišku zdaj pošilja tužne glase,
Al zvišnjevale zdaj si ustne grudi.
Okó in uho že Škarjot zdaj pase,
I ko nesrečneža še bolj pritiska,
Je videti, da truplo v truplo rase.
Smejó krdela se, sedaj bolj nizka,
I torej bliža, ko Herod medleva,
I strašne zadnje javke gor iztiska.
V Škarjotovem objemu že zveneva,
Ko hrupen tok viharja prišumi,
I kar zletita zdajci kakor pleva. —...
Se daleč jok Herodežev doni,
Ko znane glase mi vihar prinese,
I znana lica ponudi v oči.
I čujem mimolet ko šumne lese:
Med zlodji Prence tja podi ko riba,
Ki mesto „da“ „ne“ reči se ne trese
I se v sebičnosti veselji ziba.
Tak pleše mim Plesakov nelasati,
I Kramer neusmilni s Trnjehriba.
O kak njih jok ogrozni tje šumati!
I s plešo kancelarja vidim še,
Ki v nič podreti mitro, djanja trati,
I zoprna mu stvar pravičnost je.
Še kogar videl sem, ne bodi znano;
Zdaj Muza ga ovaditi ne sme.
In orlolev po mé še prijde rano,
In iz neviht peklenskih naglo naglo
V višave odleti, i bega z mano.

Dopisi.

Iz Tolmina, 23. julija. (Izv. dop.) — Približuje se konec prepira zaradi prostora, kje se ima v našem trgu sezidati novo šolsko poslopje, ker v kratkem bo imel izreči deželni odbor goriški v tem obziru menda zadnjo besedo.

Okrajni šolski svet se je jamreč v zadnji seji, popustivši prostor „v Kozarščah“, definitivno izrekel za prostor „na Guni“, dovolivši pa za to poslopje samih 12000 gold. in ne celih 19.300 gold. proračunjenih.

Stranka, ki zagovarja prostor ali prav za prav grapo „v Kozarščah“, podala je pritožbo, nanašaje se med drugimi praznimi razlogi tudi na nek starešinstveni sklep, vsled katerega prevzema občina plačilo primanjkljivih 7730 gold. s pogojem, da se sezida novo šolsko poslopje „v Kozarščah.“ Nočemo tukaj razpravljati uzrokov, zaradi kojih je ta sklep ničev, ker je to v dotični pritožbi na drobno popisano, zamočati pa vendar ne moremo vsega.

Visoko ministerstvo je odločilo, da se imajo vpeljati v Tolminu „ljudske šole“ in s tem je eventualno ukazalo, da se ima sezidati novo šolsko poslopje.

Ker ima pa vsled dotične postave v stroške takih poslopij celo kraj donajati, je sklep okrajnega šolskega sveta čuden in sam na sebi omarljiv, ker nasprotuje očitno višjemu ukazu.

Koliko čudnejši je pa sklep našega novega starešinstva, kateri obtežuje našo občino brez potrebe ne samo za 7730 gold., ampak indirektno za celo znesek, kateri bi pri izdelovanju tega poslopja po predstoječem načrtu primanjkoval, in kateri bo morda proračunjeni znesek še za toliko presagel.

Zares lepo gospodarstvo to! Začetek je izvrsten! Le tako naprej in kmalo poravnate grehe zapravljenosti prejšnjega župana, katere ste mu jih po nedolžnem zadosti javno očitali.

Kaj nek si mora človek misliti, kdor pozna tukajšnje okolščine in posebno prostora „Guna in Kozaršče“. Vsakako razvidi vsak poštenjak na prvi pogled pri zadnjem grdo kaprici, katero se hoče izpeljati v zadovoljnost tako rekoč ene same osebe na občutljive stroške in v večno sramoto cele občine.

Kdor to podpira, je zaslepljen ali pa zagrizen sovražnik naše občine posebno pa našega trga, in vendar jih je nekoliko in med tem še celo takih, katerim bi najpristojnije bilo skazovati se v tej zadevi nepristransko.

Nadejamo se pa, da bode kinčalo to poslopje naš trg, ker bo na lepem kraju „na Guni“ sezidano in konča s tem dolgi prepir.

Iz teržaške okolice, 19. julija. (Izv. dop.) Da, naša okolica je najvažnejša trdnjava Slovenije. To pripoznavajo indirektno tudi tržaški italijansimi, kajti še celo na magistratu je pisatelj teh vrstic slišal, da, ako bi okolščani Slovenci ne bili, bi mesto imelo drug značaj in okolica pa vse potrebno, torej ni treba poslušati panslavistov ter progresovce v zbor voliti.

Druzega nisem vedel odgovoriti, nego da Bog in sv. Jušt (mestni patron) nas tega varuj ter da obžalujem zatiranje zaradi narodnosti, ki je najsvetejši zaklad vsacega človeka!! Da se pa trdnjava ohrani, zato je zlo potrebno nevtrudljivega delovanja, žrtovanja in podučevanja na literarnem in političnem polju. To me napeljuje, da si dovoljujem iz ljubezni do naroda in želje do izobraževanja naše okolice in sploh slovenskih kmetov, posebno za Primorsko, o časopisji nekaj pregovoriti.

Najvažnejši pripomoček za omiko in brambo okoliščanov je naše politično društvo in njegov organ list „Edinost“; obojno se je osnovalo za veliko potrebo in z najvišjo nado, da nas bodo materialno in duševno izobraženci in bogatini podpirali, pa žalibog naša nada je prazna ostala! List hira, dasiravno smo s zboru slišali, da ima nad 300 naročnikov, kajti večina kmetov ne poznajoča korist lista noče naročnine plačevati. Resnično, da nam je račun takrat kazal, da je bolje svoj list izdajati nego s „Sočo“ (proti želji društva) zjediniti se, kajti naslanjali smo se na rodoljubje izobražencev in bogatinov, katerih dolžnost je podpirati literaturo in časopisje za izobraževanje kmetov, ki bi potem zavedši se radi plačevali. Če pomislimo, koliko so Grki žrtovali za svoj narod, ki so še celo plačevali kmetom, da so hodili po glediščih in učilnicah omikati se, gotovo ne pustimo tudi mi naše kmete vedno v nevednosti, v veliko škodo in sramoto našega, ravno zavoljo tega zatiranega naroda. Ker tudi izobraženci in bogatini vedno trdijo, da 2krat na mesec izhajajoč list ne zadostuje ne njim in tudi ne kmetom, zato je moja misel, da bi se „Edinost“ v tednik spremenila. Prepričani pa, da dva lista tednika na Primorskem bi le životarila, naj bi se „Edinost in Soča“ zedinili, tako da bi za celo „Primorsko“ en sam dober tednik v obliki, kakoršne je „Osservatore Triestino“, izhajal. Izvrstna je tudi misel vrlega rodoljuba g. V. Dolencea, da bi se pisalo tudi v srbsko-hrvaškem jeziku ter da bi se

na sodelovanje pri tem listu povabilo tudi veleučene-ga in gorečega rodoljuba g. Vuličevića, komur priterjuje tudi naš vrli narodnjak in urednik „Edinosti“ g. Dolinar. Ta list naj bi prinašal tudi trgovinska in kmetijska sporočila na Primorskem in drugo. List naj izhaja v Trstu in sicer vsako saboto zjutraj, da bi ga v nedeljo lahko čital gospod in kmet. Glede imena novega tednika, mislim, bi naj bolj primerno bilo: „Primorska Edinost“, kajti „Primorac“ izhaja v slovanskem jeziku, „Soča“ pa tudi ne bi bilo tako primerno ime.

Cena lista naj bi se za kmeta, kolikor mogoče znižala, potem bi gotovo gospod in kmet vzajemno pomoč dajala listu in s tem bi bile okoliščine in vse trdnjave, posebno na Primorskem, dobro orožene v čast in korist Slovenije.

Okolišk rodoljub.

Iz Trsta dne 25. julija. (Izv. dop.) Te dni bode odšlo kakih 60 tukajšnjih rokodelcev v Cetinje, da tam popravijo, razširijo in okrasijo kneževu palačo. Knez Črnogorski hoče Cetinje tako okinčati, da bo postalo vredno za sprejetje ruskega cara, ki bode najbrže precej po končanju sedanje vojske obiskal kneza v Cetinji. Taka čast nij še nikoli doletela Cetinju, a hrabri Črnogorci, katere po pravici ves svet občuduje, zaslužijo toliko čast.

Tukaj v Trstu imajo sploh Črnogorci svoje zalo-ga za živež in drugo, naši kruharji in tudi ldbugi obrtniki imajo polno dela za Črnogro in to je še sreča v takih slabih časih.

Vojvoda Matanovič, kateri je vedno v Trstu, nadzoruje vsa kupila in odposiljave. Mož zgubil je v tej vojski vže 2 sina in ima v ognju še druga dva; a nekda nikoli ne potoži. Pri Črnogorcih nahajajo se torej še lastnostni starši Grkov in Rimljanov. Čudno je, da tržaški Srbi v trgovstvu dobro napredujejo; mej njimi nahaja se marsikateri milijonar in kadar pride v Trst, gotovo si ogleda prekrasno staroversko cerkev na kanalu; reči smem, da je to eden najlepših kinčev Trsta. — Ta cerkev v sredi Trsta apomljuje me, da Slovani imajo svojo nogo tudi v sredi mesta, po katerem spenja Italija svojo roko. Kdor se le, ali lepo petje v tej cerkvi, kdor tudi vé, da Srbi imajo celo svoje prav dobre šole v Trstu, ta se mora čuditi lepemu napredku naših Srbov. Ob nedeljah je serbska cerkev še precej polna; obiskujejo jo cerkev prav radi tudi tržaški okoliščani, jaz sam sem videl uže po 20 in več okoličank pri staroverski maši. In resnično Slovana nekam maže, ko sliši lepo slovansko petje in molitev v staroslovanskem jeziku. Znanó je morda, da tudi katoličani v nekaterih krajih poslušajo božjo službo v ilirskem jeziku in še celo v ent vasi na Goriškem (!) kat. duhoven bere sv. mašo v ilirskem jeziku. Ljudstvu se to tako dopada, da ima na pr. oni duhoven vedno polno cerkev. Znanó je tudi, da se je Strossmayer v Rimu trudil, da bi sv. oče dovolil hrvaški duhovščini, brati mašo v ilirskem jeziku. Vse to pa omenjam za to, ker sem prepričan, da veliko pomaga ohraniti narodnost. V tem me posebno potrjuje skušnja pri tržaških Srbih. Mej tem, ko naši slovanski mali tisočarji v družini in na ulici kaj radi slabo italijansčino lomijo, slišim ob nedeljah iz cerkve idočo milijonarje srbske z otroci in s krasnimi gos-pami govoriti lepo srbsčino, akopram ti Srbi italijan-sčino bolje govore. Kakov pa naš pokazni Slovinci. In kaj je uzrok temu? Mnogo, prav gotovo, slovanska božja služba, na katero je ponosen vsak Serb. To omenim le kot faktum, katerega si lahko vsakdo po svojem komentira; sicer pa vedó vsi Slovenci, da cer-kev lahko dosti stori za narodnost.

Zadnjič sem pravo zadel, ko sem vam pisal, da bode mestni odbor vrgli v koš prošnjo društva „Edi-nost“ zaradi odstranjenja sedanjih okrajnih komisarjev. Zgodila se je res taka. To okoliščane ne strši: oni bode v enomer tirjali svoje pravice, kajti v okolici še vedno tli močna narodna iskra; tukaj bode slovanstvo imelo vedno dobro zavetje, le buditi in delati je treba.

Rojanska čitalnica se menda resno pripravlja na besedo v spomin ranjega Lavriča; naš pesnik Cegnar napravil je lepo kantato, kateri je napravil primeren napev naš skladatelj Hajdrih. To vam bode kaj po-sebnega.

Konečno vas prosim, g. urednik, da lepo pozdra-vite urednika „Gorizlana“, po katerega so menda pi-sali Rusi, da jih pride učiti geografije tja v Dobručo. Vi morda tega ne verujete; a boste videli, da vam zgine iz Gorice.

Politični pregled.

V Gorici, 27. julija.

Iz notranjega nam danes nij ničesa zabilje-žiti. Odkar so državni zbori šli na počitnice, je skorej vse potihnilo, le tu pa tam v kakem dunajskem ali madjarskem listu je še citati kak odmev gledé nagodbe.

Napredovanje ruske vojske onkraj Balkana

je vzbudilo zopet angleško vlado in posebno časopisje. Vlada je zavkazala vse napraviti in tako prirediti, česar bi bilo potreba, ko bi hotela pred Rusi obraniti Carigrad. Poroča se sicer o vedenju angleške vlade napram najnovejšim dogodkom različno; lord Derby je še vedno naglašal Anglije neutraliteto v angleškem parlamentu. Čemu pa potem toliko vojnih priprav, če se nikakor ne misli vmešati v rusko-turški boj? Nekateri, in to so turkofili, sanjajo uže o tem, da se polasti Anglija in posede mesto Galipoli v Dardanelih. Se vé, to bi radi naši domači turški kulturonošci, ker bi se potem Anglija in Rusija najbrže sperle in bi potem Anglija šla Turkom na pomoč. Sicer bi tudi potem Rusija ne imela toliko straha, kajti Anglija nima niti toliko vojakov, da bi izdatno lahko pomagala Turčiji, k večjemu bi mogla posesti Carigrad in Galipoli in nemara še kako drugo pozicijo v sredozemskem morji.

Iz Černogore se poroča, da so Černogorci vzeli Turkom vse njihove pozicije pri Nikšićih, razun glavnega grada, kder se še nahaja večji del Nikšićke posadke.

Iz Bosne prihaja vest, da tam počivajo Turki in ustaši ter da se ne bodo toliko časa bojevali, dokler ne pospravijo žitnih pridelkov iz polj v shrambe.

Iz ruskega vira javlja se, da so bili Rusi zares z velikimi izgubami pri Plevni nazaj verženi; torej nij res, da so bili Turci zgrabili Ruse, ampak nasprotno.

Mnogo turške vojske je bajé prišlo v Varno iz Azije. Egipovski princ Hassan maršira iz Varne naproti Rusom, prodirajočim iz Mangalije proti Bazardžiku; tukaj, pravi se, se utegne biti večja bitka.

V Balkanu Rusi napredujejo; Turci se bojé za Filipopolj. Osman paša je odšel pustivši 10 tisuč mož posadke v Vidinu proti Zofiji.

Rumunci, kakor je sedaj videti, se za gotovo ne udeležijo boja, a njihove čete postavijo se kot posadke v po Rusih pridobljene utverdjene pozicije na desnem bregu Donave. V Nikopolj pride namreč sama rumunska posadka.

Iz Azije se poroča, da je prišel Tergukazov zopet v Bajazid. Loris-Melikov in Muktar paša stojita si naproti na severni strani Karsa. Čudna in neverjetna je vest, da so Rusi odrinili iz Ardhana proti Oltiju; zveza Muktar paše z Ercerumom bi bila potem pretergana in vsa njegova vojska bi bila v veliki nevarnosti.

Razne vesti.

Gospodom družabnikom pol. društva Sloga! Ker se je denes vdeležilo premalo število udov obč. zbora, posebno pa za tako važno zadevo, kakoršna je volitev novega odbora, preložen je občni zbor na dan 24. avgusta t. l. ob 2 uri popoldne. Dnevni red ostane nespremenjen. — Nadejati se je, da bodo udje pol. društva 24. avgusta pokazali, da jim je mar društvo, kajti prepotrebno je, da se društvo izvoli tako vodstvo, ki bode v sedanjih za slovanstvo silno važnih časih z vso resnostjo in energijo delalo za ohranitev in še razširjatev tega, kar smo z veliko težavo pridobili na Goriškem v narodnem obziru.

V Gorici 26. julija 1877.

O d b o r.

Holtum, ki je tudi v Gorici kazal svojo atletično moč, vbil se je v Ljubljani z eno 60 lb težko kroglo, katere mu je padla namesto na ramena na glavo.

Velika nesreča se je pripetila v Otoku pri Orehovljah. Mati, vdova, pustivša dva majhena otroka na domu, šla je k sinu samo za pol ure; v tem kratkem času nastal je v hiši ogenj in je vse vpepelil; otroka sta pogorela in ž njima vse imetje vboge vdove.

V Solkanu je bil v nedeljo pobit, skoraj popolnem, nek Bratuž, ki je hotel braniti svojega malopridnega sina. Z noži je bil skoraj popolnem razmesarjen in težko okrevja. Solkanski lopovi se nahajajo uže v varnem zavetju. Omeniti moramo pri tej priliki, da se je začelo divjaštvo širiti na vse strani. Posebno se odlikujejo v tem Štandrežki fantalini, koji iščejo prilike, da bi mahali se svojimi pestmi po nedolžnih ljudeh. Pojte divjaki raji na Turško in po-

skusite tam svoje moči proti Turku in pustite v miru nedolžne, mirne popotnike. Treba bi pač bilo, da bi policijske oblasti nekoliko učinile nasproti tem divjakom.

M. Sacomani, urednik lista „Il Goriziano“, je izpojen iz Avstrije. Mislili smo uže davno na te, da zadene taka osoda tega moža, katero je zares popolnem zaslužil. Tujec, importiran iz blažene Italije, se derzne trositi svoje destruktivne tendence v tuji državi — to je vendar preveč. Prav bil celó bilo, da bi takemu, na pol izobraženemu možaku gobec popolnem zamašili, t nasprotno naj bi se nekoliko bolj svobodomiselnostjo potopalo napram lojalni slovanski žurnalistiki, da bode vsaj nekoliko čutilo se, da živimo v svobodnej državi in nam ne bode treba tožiti, da imajo Madjari in Nemci svobodo v najemu.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici je sklenilo po mogočosti pospeševati ustanovitve posebnih vinskih družeb v raznih vinskih krajih te dežele po izgledu štajerskih vinskih družeb, ki so v tem obziru najboljše uspehe dosegle.

Na zahtevanje gor omenjene štajerske vinske družbe povablajo se vsi uili, spadajoči k goriškemu kmetijskemu odseku in vsi oni gospodi posestniki tega okraja, koji se za to stvar zanimajo, k seji 2. avgusta t. l. ob 10 uri zjutraj, v kateri se bode o omenjenem predmetu natanjko posvetovalo.

V Ameriki strikajo (strikajo) delavci in uradniki velike Penzilván-železnice, kateri strijk se je raztegnil tudi na službe osebje Erie-železnice. Nastal je zarad znižanja dneine in plač. Vodstvo privolilo je sicer v tej zadregi zopet stare dneine in plače, a strijk spremenil se je kljub temu v nekako revolucijo. Na tisuče delavcev, oboroženih s puškami in topovi pod dobrim vodstvom se je uže bilo z milico in je razrušilo okoli 125 hlaonov in 2000 železniških vozov. Škoda napravljena ceni se na 2 milijona dolarjev.

Iz goriške gimnazije je premeščen g. Matej Vodušek na ljubljansko gimnazijo; mesto za zgodovino in nemški jezik na tukajšnji realki je bilo pa podeljeno Nemcu Karol Kleissel-nu.

Iz Kobarida se nam piše: Pri besedi, katero so napravili kobariski narodnjaki 15. t. m., se je veršilo petje prav dobro; posebno sta dopadala mešana zbora „Beneška Slovenka“ in „Ptici“. Igra „Županova Micika“ bila je za naše razmere jako primerna in se je tudi izvrstno igrala, kakor se ni nihče popreje nadejal. Po besedi je začel domač pl.s; akopram je zunaj lilo in se bliskalo, smo se vendar vsi radovali do ranega jutra. Navzočih je bilo še precej dosti ne le domačih, ampak tudi iz tolimskih in bovških krajev, akopram smo jih še več pričakovali, katere je najberže slabo popoldansko vreme odvernilo lepega večera vdeležiti se.

Serčno se zato zahvaljujemo kobariskim narodnjakom, kateri so nam tako lep večer napravili z željo, da bi nam kmalo zopet enako veselico priredili.

Poslanica.

Vaše blagorodje!

Pretečeno leto, se ne spominjam prav v katerih številkah Vašega cenj. lista „Soča“, so se nahajali dopisi Od beneške meje s podpisom Tone Ščipek, ki se pa meni po krivici pripisujejo. Dalje, to ni še dovolj; 7 neki številki je bil dopis Iz Berd s podpisom Ivanovič, v katerem je bila popisana „Beseda“, katero je napravila Kviška čitalnica pret. l. v Biljani. Stvar je gotovo uže stara, a ker sem še le sedaj zvedel uzrok, zakaj me nekd o po strani gleda, moram Vas, gospod urednik, s tem nadlegovati. Blagovolite v prihodnji „Soči“ objaviti istino, da nisem jaz pisal omenjenih dopisov in da tudi nisem v nikaki zvezi z omenjenimi. Cuditi se moram, da se vsi dopisi in novosti Iz Berd ali pa Od beneške meje le meni pripisujejo, češ, da sem edino jaz Brieve po šolskih klopéh hlače tergal, toda varajo se zeló. Svetoval bi takim, predno začnejo kaj javno trobiti, da premislijo kamo stvar pade, na dobro ali slabo, krivično ali pa pravično, in nikdar naj se ne prenaiglijo sè sodbo. — Nekemu gospodu pa, ki me res strašno sovraži, (Zakaj? To ne vem in me tudi ne briga vedeti), povem, da ukljub njegovemu nasprotovanju ostanem, kar sem, če tudi—otrok. Da sem govoril pri zadnji „Besedi“ v Kviškem mesto zadržanega gosp. prof. Kuralta, prisilil me je k temu sam čit. odbor par minut pred začetkom. Dasi nisem bil pripravljen, toda moje nalogo, naj bo dobro ali slabo, sem jo izvršil. Poučjal pa za take stvari se nisem in se tudi ne bom nikder. Toliko! V daljno besedovanje se ne spuščam, kajti škoda bi bilo za po nepotrebnem potrateni čas in papir.

To prosim, blag. gos. urednik, blagovolite v Vašem cenjenem listu objaviti glede onih dopisov, da

moj nasprotnik sprevidi, da je slabo sodil. Toda, brež zamere!*)

Vaš
poniž. sluga

Ant. Jakonič

pos. in izšol. kmetov.

St. Lovrenc pri Neblem 24. julija 1877.

*) Potrjujemo, da nij g. Ant. Jakonič pisal omenjenih dopisov in da nij tudi v nikaki dotiki z njimi.

Ured.

Listnica opravištv. Č. g. O. M., vikar v Grgarju. Ne zamerite, je bila pomota; plačano je vse do konca junija t. l. G. Č. Peter v Solkanu. Prav imate Vi, plačano je vse do konca junija t. l.; toda brez zamere. Gosp. Jože T. v Oseku. Plačano je bilo vse do konca lanskega leta; pomota se je vrnila, katero blagovolite opravičiti.

Oznanilo iz Repentabra.

Občinsko starešinstvo je v svoji seji dne 30. nov. 1876 sklenilo, da ne sme noben ptuj krčmar dne 15. in 16. avgusta 1877 vina na Tabor pripeljati. Domači krčmarji bodo šami točili izvrstno kapljico in postrežejo ljudstvu tudi z jedeli po primerni ceni.

Županstvo v velikem Repnu,

23. julija 1877.

ANTON GUSTIN, župan.

'Razpis učiteljskih služeb.

V šolskem okraji goriške okolice razpisuje se s tem učiteljske službe enorazrednic v šolskih občinah III. plačilne verste: na Gorenjempolji, v Biljah, Kviškem, Kalu, Batah, Kronbergu, Ternovem in v Desklah.

Dohodki teh služeb so določeni v dež. š. postavah 10. marcija 1870 in 16. oktobra 1875. Učitelj na Gorenjempolji bode užival tudi osebno doklado let. gl. 100; učitelja v Biljah in v Kviškem pa iste letnih gl. 50.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje previdene z dokazom učiteljske sposobnosti naj dalje do 4. septembra t. l. pri dotičnih krajnih šol. svetih. Prosilci, ki ne služijo v tem okraju, naj prosijo po njim predstavljenih šolskih oblastih.

C. K. OKRAJNI ŠOLSKI SVET

v Gorici, 20. julija 1877.

Franc Pichler,

sódar v Mariboru na Dravi, priporoča se za izdelanje sódov za vino in pivo iz najboljšega slavonskega hrastovega (dobovega) lesu vsakoverstne velikosti od 25 litrov naprej — po najnižjih cenah.

Osebe vseh stanov,

posebno pokojniki, uradniki vsake stroke, zastopniki zavarovalnih društev, oskerbniki, knjigodržci in osebe brez službe vdobé trajen in dober zaslužek, kateri postane, če ima dotičnik le nekoliko sposobnosti, glaven zaslužek letnih 1000 do 1500 gold. — Pogoji: Dobra priporočila ali pa majhena kavcija. Dopise pod naslovom K. C. 2810 razpošilja „Die Annoncen-Expedition von G. L. Daube & Co., Singerstrasse 8. Wien“.